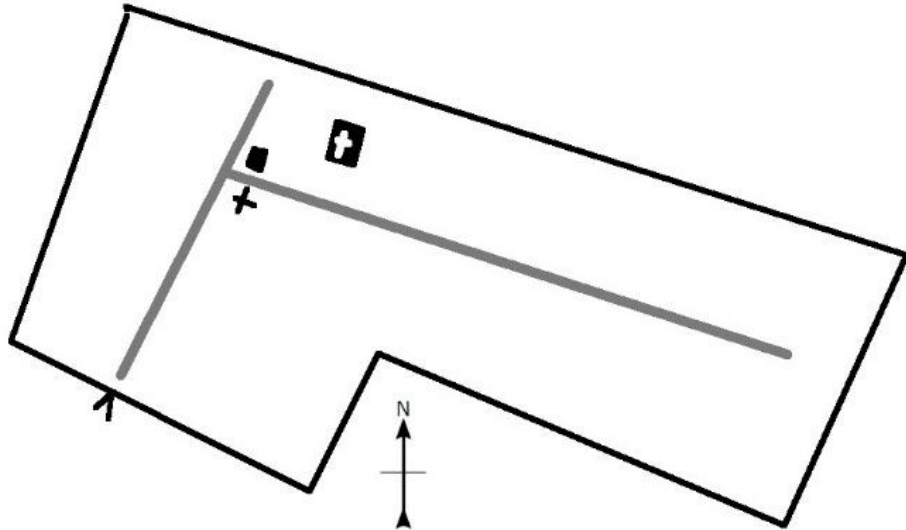

Karta ewidencyjna obiektu grobownictwa wojennego

Gmina: WYSOKA

Nr ewidencyjny: 3019094_1

Rodzaj obiektu ¹	Nazwa obiektu		Miejscowość
MOGIŁA ZBIOROWA	GRÓB OFIAR TERRORU NIEMIECKIEGO Z 1939 R.		WYSOKA
Zdjęcie – widok ogólny	Kategoria	II wojna światowa	
			
Adres województwo / powiat / gmina	WIELKOPOLSKIE / PILSKI / WYSOKA		
ulica / lokalizacja opisowa	CMENTARZ PARAFIALNY ul. Ogrodowa, Wysoka		
Właściciel / zarządca terenu / działka nr	Parafia rzymsko-katolicka p.w. NMP Różańcowej w Wysokiej / 301909_4.0001.163		
Kwaterna, rząd / ewent. lokalizacja opisowa	Przy głównej alejce, w pobliżu kaplicy / 53°11'2.24"N 17°4'59.8"E (53.183956, 17.083278)		
Podstawowa informacja o pochowanych	OFIARY TERRORU NIEMIECKIEGO – 19 OSÓB		
Datowanie	Obecny grób powstał w 1967 roku		
Forma ochrony	GROB WOJENNY		
Wymiary (szer., głęb., wys.)	300 cm x 260 cm x 190 cm		
Material	Granit, kamień, metal		

Szkic sytuacyjny		Opis obiektu i inskrypcje	
		Miejsce pochówku oznaczone grobem ziemnym otoczonym krawężnikiem, u wezglowia którego ustawiono trzy stele z inskrypcją. Środkowa stela z granitu u jej zwieńczenia krzyż łaciński z figurą umęczonego Jezusa Chrystusa. Na środku grobu ustawiono w poziomie metalowego orla w koronie na płycie podpartej na poduszce. <u>Inskrypcja na stronie 3</u>	
Stan zachowania i najważniejsze postulaty konserwatorskie		Bibliografia	Dane dot. osób pochowanych, okoliczności śmierci, pierwotnego miejsca pochówku; historia obiektu itp.
Gmina i Miasto Wysoka wykonała kapitalny remont grobu w drugiej połowie 2023 r. uzyskując dofinansowanie z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Prace obejmowały m.in. montaż dwóch poziomych płyt granitowych, wykonanie nowej okładziny wokół pomnika z przodu i z prawej strony, wykończenie granitem, montaż dwóch nowych pionowych granitowych tablic oraz korektę wszystkich inskrypcji. Stan grobu po remoncie bardzo dobry.		Archiwum WUW, <i>Miejsca Pamięci Narodowej Miasta i Gminy Wysoka</i>, opracowała J. Depta, Wysoka 2004. Renowacja nagrobka pomordowanych w Górach Wysockich na cmentarzu parafialnym w Wysokiej http://gminawysoka.pl/asp/renowacja-nagrobku-pomordowanych-w-gorach-wysockich-na-cmentarzu-parafialnym-w-wysokiej,12,artykul,1,2637 [dostęp 22.01.24] Baza IPN straty.pl [dostęp 22.01.24 r.]	W dwóch egzekucjach, pierwsza w około 21 października, druga około 20 listopada 1939 r. na wzgórzach (tzw. Góry Wysockie) na zachód od miasta Wysoka, Niemcy, członkowie Selbstschutzu rozstrzelali 19 osób – 18 Polaków i jedną Żydówkę. Ciała osób pogrzebano na miejscu zbrodni, w 1945 roku ekshumowano je i złożono w mogile zbiorowej na cmentarzu parafialnym w Wysokiej. Na steli środkowej są umieszczone osoby faktycznie pochowane w mogile, na stelach bocznych osoby upamiętnione symbolicznie (ofiary niemieckich obozów koncentracyjnych i więzień) <u>Wykaz ofiar z biogramami w załączniku nr 1.</u>
		Załączniki	
		Dokumentacja fotograficzna – stan na 5.04.2023 r. – w wersji elektronicznej. Zdjęcia zrobiono przed remontem, który odbył się dopiero w drugiej części roku 2023r. Załącznik nr 1 – wykaz ofiar terroru niemieckiego w 1939 r.	
Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data, podpis):		Krzysztof Wiśniewski 23.01.2024 r.	

Inskrypcja nagrobna:

W WIEZIENIACH I OBOZACH KONCENTRACYJNYCH HITLEROWSKICH ZGINELI PARAFIANIE WYSOCCY Ś.P. KS. JAN JACHECKI – PROB. WYSOCKI BEDERSKI EULOGIUSZ BORUCKI ANTONI BORZYCH FRANCISZEK DŁUGASZEWICZ MARIAN DOMEK WALENTY GROMOTKO GRZEGORZ JAGODZIŃSKI KAZIMIERZ KAROWSKI FRANCISZEK KOWALSKI JÓZEF KOWALSKI REMIGIUSZ KŁYSZ ANTONI KÜHN BERNARD MAKA ROMAN	TU SPOCZYWAJĄ W BOGU POMORDOWANI PRZEZ HITLEROWCÓW W GÓRACH W MIES. X-XI 1939 R. PARAFIANIE WYSOCCY Ś.P. AUGUSTYNIAK BOLESŁAW AUGUSTYNIAK WŁADYSŁAW BEDERSKI PALMARIUSZ BŁOCH WŁADYSŁAW BURETA MAKSYMILIAN BURETA PAWEŁ CHWALISZEWSKI PIOTR GALAS FELIKS JESIONOWSKI ALEKSANDER KŁYSZ WŁADYSŁAW KONKOL JAN KOWALSKI MIKOŁAJ KUCZEROWSKI ANTONI LASECKI WALERIAN POWALISZ MARCIN SZAFRANEK BERNARD SZMEŁSZ TADEUSZ SZULC JAN POKAŻ MI MATKO TWOJEGO SYNA W GÓRNEJ KRAINIE – SALVE REGINA	POPIEL WACŁAW ŁÓJ JÓZEF MARCINIAK KAZIMIERZ NAGENGAST JAN NITZ JAN NOWAK STEFAN POLACHOWSKI DOMINIK PŁACZEK WANDA ROSA EDWARD ROSA WIKTOR RYNKOWSKI HILARY SZYMANKIEWICZ EDMUND SZWEDA AMBROZY TADYCH FRANCISZEK TOMCZAK JAN WENDT EUZEBIUSZ WOJCZYŃSKI FRNACISZEK ZASADA MARIAN ZDRENKA BRONISŁAW
--	--	---